

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę. Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadający zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA WZORCOWE

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

1. W pewnym kraju wskaźnik zmian realnego PKB wyniósł w 2018 r. 98,5 (rok poprzedni = 100). Oznacza to, że w kraju tym w 2018 r. zanotowano:
 - a) wzrost gospodarczy.
 - b) deflację.
 - c) **recesję.**
2. Która z poniższych funkcji może przedstawiać krzywą popytu o ujemnym nachyleniu (Q – ilość, P – cena):
 - a) $Q = 2P + 20$.
 - b) $Q = -100 + 0,5P$.
 - c) **$Q = 200 / P$.**
3. Jeśli stopa inflacji wzrosła z 4% do 6%, to mamy do czynienia ze wzrostem o:
 - a) 2 procent.
 - b) 20 procent.
 - c) **2 punkty procentowe.**
4. Popyt na pracę jest zgłaszany na rynku przez:
 - a) bezrobotnych.
 - b) **pracodawców.**
 - c) biernych zawodowo.
5. Do pomiaru poziomu ubóstwa wykorzystuje się głównie dwa wskaźniki:
 - a) stopę bezrobocia i stopę inflacji.
 - b) **HDI i HPI.**
 - c) PKB i PKB per capita.
6. Krzywa Phillipsa pokazuje zależność między:
 - a) stopą bezrobocia a wskaźnikiem zatrudnienia.
 - b) wskaźnikiem aktywności zawodowej a stopą inflacji.
 - c) **stopą bezrobocia a stopą inflacji.**
7. Koszty alternatywne to inaczej:
 - a) koszty księgowo.
 - b) koszty pracy.
 - c) **koszty utraconych możliwości.**
8. Jeśli przy innych czynnikach niezmiennych wraz ze wzrostem ceny danego dobra następuje wzrost wielkości popytu na to dobro to krzywa popytu jest linią prostą:
 - a) o ujemnym nachyleniu.
 - b) **o dodatnim nachyleniu.**
 - c) poziomą.
9. Dla producentów rogalików cynamonowych informacja o spadku cen cynamonu na rynkach światowych przyczyni się do:
 - a) wzrostu wydajności produkcji.
 - b) **obniżenia kosztów produkcji.**
 - c) wzrostu zapotrzebowania na rogaliki cynamonowe.

10. Jeśli wzór na linię ograniczenia budżetowego konsumenta przedstawia się następująco $1000 = 5Q_x + 10Q_y$ to cena dobra Y wynosi:
- 5.
 - 10.**
 - 20.
11. Krańcową stopę substytucji (w wartości bezwzględnej) można zmierzyć jako:
- stosunek użyteczności krańcowej jednego dobra do użyteczności krańcowej drugiego dobra.**
 - stosunek użyteczności całkowitej jednego dobra do użyteczności całkowitej drugiego dobra.
 - różnicę użyteczności całkowitej jednego dobra i użyteczności krańcowej drugiego dobra.
12. Nachylenie linii ograniczenia budżetowego (w wartości bezwzględnej) jest równe:
- dochodowi nominalnemu.
 - dochodowi realnemu.
 - stosunkowi cen obu dóbr.**
13. W punkcie optymalnym dla konsumenta:
- relacja użyteczności krańcowych obu dóbr jest równa relacji cen obu dóbr.**
 - relacja użyteczności całkowitych obu dóbr jest równa relacji cen obu dóbr.
 - krańcowe użyteczności obu dóbr są takie same i równe dochodowi realnemu.
14. Jeśli oba dobra kupowane przez konsumenta są dobrami normalnymi, to wraz ze wzrostem realnego dochodu konsumenta:
- wielkość konsumpcji obu dóbr rośnie.**
 - wielkość konsumpcji jednego dobra rośnie, a drugiego maleje.
 - wielkość konsumpcji obu dóbr maleje.
15. Jeżeli popyt jest malejącą funkcją ceny, to utarg krańcowy:
- może rosnać wraz ze wzrostem wielkości produkcji.
 - może przyjmować wartości ujemne.**
 - dla pewnej wielkości produkcji może być wyższy od ceny.
16. W przedsiębiorstwie z rynku konkurencji monopolistycznej dla aktualnej wielkości produkcji cena wynosi 10 PLN i jest równa kosztowi krańcowemu. Utarg krańcowy wynosi aktualnie:
- mniej niż 10 PLN.**
 - 10 PLN.
 - więcej niż 10 PLN.
17. W przedsiębiorstwie doskonale konkurencyjnym dla aktualnej wielkości produkcji przeciętny koszt zmienny jest najniższy z możliwych i wynosi 12 dolarów. Koszt krańcowy wynosi aktualnie:
- 12 dolarów.**
 - mniej niż 12 dolarów.
 - więcej niż 12 dolarów.
18. Funkcja kosztu całkowitego pewnego przedsiębiorstwa ma postać: $TC = 4Q^2 + 20Q + 50$ (Q – wielkość produkcji). Jaką postać ma funkcja kosztu krańcowego:
- $4Q^2 + 20Q$.
 - $8Q + 20$.**
 - $4Q^2$.
19. W przedsiębiorstwie A funkcja kosztu całkowitego ma postać: $TC = 120Q + 70$ (Q – wielkość produkcji). Ile wynosi koszt krańcowy dla wielkości produkcji 7 sztuk. (kwoty w PLN)
- 70.
 - 840.
 - 120.**

20. W równowadze przedsiębiorstwa działającego w warunkach konkurencji monopolistycznej utarg krańcowy jest:
- wyższy niż cena.
 - równy cenie.
 - niższy niż cena.**
21. Które stwierdzenie pasuje do opisu rynku konkurencji monopolistycznej:
- przedsiębiorstwa wytwarzają zróżnicowany produkt.**
 - po stronie podażowej występuje tylko jedno przedsiębiorstwo.
 - każde z przedsiębiorstw stoi przed doskonale elastycznym popytem na swoje produkty.
22. Przedsiębiorstwo z rynku konkurencji monopolistycznej wytwarza tygodniowo 100 piłek i optymalizuje wynik ekonomiczny. Dla tej wielkości produkcji utarg całkowity jest mniejszy od kosztu całkowitego, a cena jest większa od przeciętnego kosztu zmiennego. Jaką decyzję krótkookresową powinien podjąć zarząd firmy:
- kontynuować produkcję mimo straty ekonomicznej.**
 - wstrzymać produkcję.
 - zwiększyć wielkość produkcji.
23. Rynek piłek to oligopol klasyczny (kilka dużych firm o podobnej skali). Gdy jeden z oligopolistów podniesie cenę swoich produktów to zgodnie z modelem załamanej krzywej popytu:
- pozostałe przedsiębiorstwa na tym rynku też podniosą ceny swoich produktów.
 - zmniejszą się jego przychody ze sprzedaży.**
 - wzrośnie wielkość popytu na jego produkty.
24. Suma nadwyżek konsumenta i producenta jest maksymalna na rynku:
- doskonale konkurencyjnym.**
 - konkurencji monopolistycznej.
 - monopolu naturalnego nie poddanego regulacji.
25. Zmiany które są wyrażone w tych samych jednostkach w jakich oblicza się daną zmienną są zmianami w kategoriach:
- nominalnych.
 - względnych.
 - absolutnych.**
26. W przypadku negatywnego efektu zewnętrznego produkcja rynkowa jest:
- mniejsza niż produkcja społecznie optymalna i występuje strata społeczna.
 - większa niż produkcja społecznie optymalna i występuje strata społeczna.**
 - większa niż produkcja społecznie optymalna i nie występuje strata społeczna.
27. Wielkość popytu na pieniądź w gospodarce wzrośnie, gdy:
- zmniejszy się rynkowa stopa procentowa.**
 - zmniejszy się wielkość realnej produkcji krajowej.
 - zmniejszy się przeciętny poziom cen w gospodarce.
28. Bank centralny Islandii chce wyprowadzić gospodarkę z deflacji. Jaki instrument polityki pieniężnej zastosuje:
- zmniejszy swoje stopy procentowe.**
 - zmniejszy ilość pieniądza w gospodarce.
 - przeprowadzi z bankami komercyjnymi warunkowe operacje otwartego rynku typu reverse repo.
29. W gospodarce Maroka w 2018 roku deficyt kasowy budżetu państwa wyniósł 32 mld dirhamów, a spłata długu publicznego 60 mld dirhamów. Jaką ilość środków pieniężnych musiało pożyczyć państwo w 2018 roku poprzez emisję papierów wartościowych? (kwoty w mld dirhamów)
- 32.
 - 60.
 - 92.**

30. Certyfikat inwestycyjny to:
- tytuł uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym otwartym.
 - papier wartościowy.**
 - instrument finansowy niebędący papierem wartościowym.
31. Indeks mWIG40:
- obejmuje 40 małych spółek notowanych na rynku podstawowym GPW.
 - obejmuje 40 średnich spółek notowanych na rynku podstawowym GPW.**
 - jest indeksem dochodowym.
32. Instytucją obowiązującą są przedsiębiorcy:
- przyjmujący płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, również gdy należność za określony towar jest dokonywana w drodze więcej niż jednej operacji.**
 - przyjmujący płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 25 000 euro, również gdy należność za określony towar jest dokonywana w drodze więcej niż jednej operacji.
 - dokonujący płatności za usługi w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 15 000 euro, również gdy płatność jest dokonywana w drodze więcej niż jednej operacji.
33. Zadaniem której z instytucji jest m. in. wystawianie dokumentów ubezpieczeniowych ważnych w innych państwach oraz zawieranie z zagranicznymi biurami narodowymi umów o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych:
- Polska Izba Ubezpieczeń.
 - Komisja Nadzoru Finansowego.
 - Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.**
34. W 2018 r. instytucje obowiązane utrzymywały bufor zabezpieczający (*conservationbuffer*), którego wskaźnik będzie się kształtował na poziomie:
- 1,25%.
 - 1,625%.
 - 1,875%.**
35. W świetle ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad rynkiem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1513 z późn. zm.) instytucją, która otrzymała zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie działalności bankowej jest m.in.:
- spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa.
 - firma inwestycyjna nabywająca papiery wartościowe na własny rachunek.
 - bank spółdzielczy.**

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenie:

Rozważmy przedsiębiorstwo działające na rynku konkurencji doskonałej. Cena równowagi na tym rynku wynosi 20. Koszty całkowite (TC) przedsiębiorstwa w zależności od wielkości produkcji (Q) są przedstawione w poniższej tabeli:

Q	TC
0	20
1	30
2	35
3	50
4	80

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższym założeniu należy wykonać:

- 1) Ile wynoszą koszty stałe.
- 2) Czy dane te opisują krótko - czy długookresową sytuację przedsiębiorstwa. Proszę krótko uzasadnić odpowiedź.
- 3) Proszę obliczyć utarg krańcowy (MR) dla poszczególnych poziomów produkcji (wyniki należy wpisać do tabeli).
- 4) Proszę obliczyć koszt krańcowy (MC) dla poszczególnych poziomów produkcji (wyniki należy wpisać do tabeli).
- 5) Proszę wyznaczyć optymalną wielkość produkcji i wynik ekonomiczny przedsiębiorstwa

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1)

Odp.: 20.

Ad 2)

Odp.: Krótki okres.

Uzasadnienie: *Występują koszty stałe.*

Ad 3)

Odp.: Zob. tabelę.

Ad 4) Odp.: Zob. tabelę.

Q	TC	MR	MC
0	20	xxx	xxx
		20	10
1	30	20	5
		20	15
2	35	20	30
		xxx	xxx
3	50	20	30
		xxx	xxx
4	80	20	30
		xxx	xxx

Ad 5)

Odp.: Produkcja = 3;
 zysk = 10.Z tabeli wynika, że warunkowi $MR = MC$ odpowiada produkcja $Q = 3$.Zysk = $P \times Q - TC = 20 \times 3 - 50 = 10$.

Zadanie 2

Założenia:

Marta otrzymuje od swoich rodziców kieszonkowe w wysokości 100 jp. (jednostek pieniężnych) tygodniowo. Marta jest utracjuszką i wydaje całe swoje kieszonkowe na pizzę i lody. Cena lodów wynosi 10 jp. a pizzy 25 jp.

Dyspozycje:

- 1) Przedstaw analityczną postać linii ograniczenia budżetowego Marty.
- 2) Ile lodów może kupić Marta jeśli zdecyduje się kupić dwie pizze.
- 3) Ile maksymalnie będzie mogła kupić Marta pizz jeśli kochający rodzice zwiększą jej tygodniowe kieszonkowe do 150 jp.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1)

$$M = P_x Q_x + P_y Q_y$$

$$100 = 10Q_x + 25Q_y$$

jeśli Q_x to ilość lodów a Q_y to ilość pizzy
 M – wysokość kieszonkowego (dochód)

lub

$$100 = 25 Q_x + 10 Q_y$$

jeśli Q_x to ilość pizzy a Q_y to ilość lodów
 M – wysokość kieszonkowego (dochód)

Ad 2) Ile lodów może kupić Marta jeśli zdecyduje się kupić dwie pizze.

$$Q \text{ lodów} = [\text{dochód} - (\text{cena pizzy} \times \text{ilość pizzy})] / \text{cena lodów}$$

$$Q = [100 - (25 \times 2)]/10$$

$$Q = [100 - 50]/10$$

$$Q = 50/10$$

$$Q = 5$$

Odp: Marta będzie mogła kupić 5 lodów

Ad 3) Ile maksymalnie będzie mogła kupić Marta pizz jeśli kochający rodzice zwiększą jej tygodniowe kieszonkowe do 150 jp.

$$Q \text{ max} = \text{dochód} / \text{cena pizzy}$$

$$Q \text{ max} = M / p \text{ pizzy}$$

$$Q \text{ max} = 150 / 25$$

$$Q \text{ max} = 6$$

Odp: Marta będzie mogła kupić 6 pizz

Zadanie 3*Założenia:*

W tabeli pokazano jak kształtowały się wybrane kategorie makroekonomiczne w gospodarce Hiszpanii w 2016 roku (kwoty w mld euro). W 2016 roku gospodarka Hiszpanii nie handlowała oszczędnościami z zagranicą.

Wydatki konsumpcyjne	560
Dochody podatkowe netto	220
Deficyt budżetowy	60
Wielkość produkcji krajowej (PKB w cenach rynkowych)	980
Eksport	180
Saldo bilansu handlu zagranicznego	0
Wydatki transferowe budżetu państwa	140
Zmiana poziomu zapasów	0

Dyspozycje:

1. Ile wyniosły całkowite wydatki budżetu państwa.
2. Ile wyniosły wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw.
3. Ile wyniosły bieżące oszczędności krajowe (wielkość podaży oszczędności).
4. Ile wyniosła wielkość popytu na oszczędności.
5. Ile wyniosła stopa fiskalizmu.

Rozwiązanie wzorcowe:**Ad 1.**

wydatki państwa na zakup produktów = dochody podatkowe netto + deficyt budżetowy = $220 + 60 = 280$ mld euro

całkowite wydatki budżetu państwa = wydatki państwa na zakup produktów + wydatki transferowe państwa = $280 + 140 = 420$ mld euro

Ad 2.

wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw = wielkość produkcji krajowej – (wydatki konsumpcyjne + wydatki państwa na zakup produktów + saldo bilansu handlu zagranicznego) = $980 - (560 + 280 + 0) = 140$ mld euro

Ad 3.

bieżące oszczędności krajowe = wielkość produkcji krajowej – (wydatki konsumpcyjne + dochody podatkowe netto) = $980 - (560 + 220) = 200$ mld euro

Ad 4.

wielkość popytu na oszczędności = wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw + deficyt budżetowy = $140 + 60 = 200$ mld euro

Ad 5.

dochody podatkowe = dochody podatkowe netto + wydatki transferowe państwa = $220 + 140 = 360$ mld euro

stopa fiskalizmu = (dochody podatkowe : wielkość produkcji krajowej) x 100 % = $(360 : 980) \times 100 \% = 36,7\%$

BLOK TEMATYCZNY II

Pytania testowe

1. Pojedyncze przedsiębiorstwo ma bezpośredni wpływ i może oddziaływać na zjawiska w otoczeniu:
 - a) makro, globalnym.
 - b) pośrednim.
 - c) **konkurencyjnym.**
2. Wzrost zagrożenia ze strony substytutów:
 - a) **obniża atrakcyjność sektora.**
 - b) podnosi atrakcyjność sektora.
 - c) nie ma wpływu na poziom atrakcyjności sektora.
3. Dokonywanie przez przedsiębiorstwo fuzji i przejęć innych podmiotów to przejaw sposobu rozwoju:
 - a) wewnętrznego przedsiębiorstwa.
 - b) **zewnętrznego przedsiębiorstwa.**
 - c) żadnego z nich w oparciu o własne środki finansowe.
4. Decyzje podejmowane na średnim szczeblu kierowania w przedsiębiorstwie to decyzje:
 - a) operacyjne.
 - b) strategiczne.
 - c) **taktyczne.**
5. System organizacji nadzoru i kontroli w firmie stanowią (łącznie):
 - a) system prewencji i wczesnego wykrywania zagrożeń (tzw. GRC).
 - b) kontrola wstępna, bieżąca i następcza.
 - c) **nadzór funkcjonalny i wyodrębniona komórka kontroli instytucjonalnej.**
6. Kontrola wewnętrzna polegająca na zapobieganiu niekorzystnym zjawiskom w działalności oraz oddziaływaniu na prawidłowość zachowań w przyszłości pełni w procesie zarządzania funkcję:
 - a) korygującą.
 - b) sygnalizacyjną.
 - c) **profilaktyczną.**
7. Standardy kontroli INTOSAI:
 - a) są stosowane obligatoryjnie w Polsce przez wszystkie jednostki zainteresowania publicznego
 - b) są wymagane dla jednostek sporządzających sprawozdanie finansowe w postaci ustrukturyzowanej.
 - c) **nie mają w Polsce charakteru obligatoryjnego.**
8. Za służące ograniczeniu ryzyka związanego z aktywami jednostki gospodarczej uznaje się:
 - a) wycenę tych aktywów w cenach przyjętych do ewidencji.
 - b) zmianę wartości początkowej tych aktywów z początkiem roku obrotowego jednostki.
 - c) **kontrakty dotyczące instrumentów finansowych, jeżeli przed zawarciem kontraktu ustalono jego cel oraz określono, które aktywa mają zostać za pomocą tego kontraktu zabezpieczone.**
9. Całkowite wyeliminowanie ryzyka w działalności gospodarczej:
 - a) **jest niemożliwe.**
 - b) jest możliwe.
 - c) jest możliwe, ale tylko w odniesieniu do wybranych sektorów gospodarki.
10. Do ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej zależnego od przedsiębiorcy zalicza się m.in.:
 - a) sytuację makroekonomiczną.
 - b) prawodawstwo krajowe i jego zmiany.
 - c) **ryzyko projektu związane z technicznymi warunkami jego realizacji.**

11. Rezerwy na znane jednostce podlegającej ustawowemu badaniu: ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń:
 - a) **uwzględnia się w wyniku finansowym.**
 - b) po ich wiarygodnym oszacowaniu zgłasza się do właściwego dla jednostki Urzędu Skarbowego.
 - c) wykazuje się w kapitale z aktualizacji wyceny.
12. Zgodnie ze standardami audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych zarządzający audytem musi potwierdzać radzie (np. radzie dyrektorów, radzie nadzorczej lub radzie zarządzającej) organizacyjną niezależność audytu wewnętrznego:
 - a) **co najmniej raz na rok.**
 - b) co najmniej raz na pięć lat.
 - c) co najmniej raz na dwa lata.
13. Jakie kryterium oceny ładu organizacyjnego, zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontrolnych stanowią zasady i procedury organizacji:
 - a) **wewnętrzne.**
 - b) zewnętrzne.
 - c) wiodące praktyk.
14. Zapobieganie niekorzystnym zjawiskom w działalności oraz oddziaływanie na prawidłowość zachowań w przyszłości, to w przypadku kontroli funkcja:
 - a) sygnalizacyjna.
 - b) Korygująca.
 - c) **prewencyjna.**
15. Wskazanie czynników ryzyka oraz opis zagrożeń dotyczących stanu majątkowego i sytuacji finansowej:
 - a) stanowi tajemnicę handlową jednostki i nie podlega ujawnieniu.
 - b) jednostka wskazuje w informacji dodatkowej.
 - c) **jednostka wskazuje się w sprawozdaniu z działalności.**
16. Kontrola wewnętrzna powinna sprawdzić, czy zapis księgowy dokonany w księgach rachunkowych prowadzonych przy użyciu komputera zawiera co najmniej:
 - a) dane uniemożliwiające wskazanie osoby wprowadzającej ten zapis do ksiąg rachunkowych.
 - b) kod źródłowy dowodu księgowego, na podstawie wprowadzany jest ten zapis do ksiąg rachunkowych.
 - c) **kwotę i datę zapisu.**
17. Kontrolując sprawdzalność ksiąg rachunkowych prowadzonych przy użyciu komputera należy zweryfikować, czy:
 - a) **zapewniona jest kontrola kompletności zbiorów systemów rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych.**
 - b) pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie deklaracji podatkowych.
 - c) dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.
18. Kontrola finansowo - księgową to m. in.:
 - a) **kontrola bieżących operacji gospodarczych, obiegu dokumentów, sprawozdawczości finansowej.**
 - b) kontrola ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.
 - c) element procesu zarządzania wyłącznie w sektorze finansów publicznych.

19. Jakie informacje zgodnie z Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie zamieszcza Spółka w raporcie na temat polityki wynagrodzeń, będącego elementem sprawozdania z działalności:
- a) nie ma obowiązku publikacji informacji o polityce wynagrodzeń.
 - b) tylko o ogólnej wartości wypłaconych wynagrodzeń.
 - c) **ogólną informację o przyjętym systemie wynagrodzeń, wysokości wynagrodzenia każdego członka zarządu w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, przysługujących pozafinansowych składników wynagrodzenia, zmianach w polityce wynagrodzeń.**
20. Wzorcem, który ma służyć budowie dobrego ładu korporacyjnego w najwyżej uprzemysłowionych państwach świata są zasady opracowane przez:
- a) Komisję Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny.
 - b) Organizację Narodów Zjednoczonych i Międzynarodowy Fundusz Walutowy.
 - c) **G20 i Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).**
21. Instytucja nadzorowana przez Komisję Nadzoru Finansowego, stosująca w bieżącym zarządzaniu zasady ładu korporacyjnego:
- a) **powinna stosować plany ciągłości działania.**
 - b) nie powinna stosować planów ciągłości działania.
 - c) plany ciągłości działania nie wchodzą w zakres zasad ładu korporacyjnego.
22. W instytucji nadzorowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego, stosującej w bieżącym zarządzaniu zasady ładu korporacyjnego, zgodnie z którymi należy wprowadzić politykę informacyjną, publikowane raporty zawierające informacje finansowe, gdy jest to uzasadnione liczbą udziałowców, powinny być udostępniane:
- a) wyłącznie w formie papierowej na żądanie.
 - b) **w formie elektronicznej jako tzw. raporty interaktywne.**
 - c) wyłącznie w formie prezentacji w pliku PDF.
23. W instytucji nadzorowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego, stosującej w bieżącym zarządzaniu zasady ładu korporacyjnego, powoływanie i odwoływanie osoby kierującej komórką audytu wewnętrznego odbywa się:
- a) **wyłącznie za zgodą organu nadzorującego lub komitetu audytu.**
 - b) wyłącznie w drodze indywidualnej decyzji członka zarządu nadzorującego komórkę audytu wewnętrznego.
 - c) wyłącznie w drodze indywidualnej decyzji komórki do spraw zapewnienia zgodności.
24. W spółce notowanej na GPW, stosującej zasady dobrych praktyk, podstawowe dokumenty korporacyjne, a w szczególności statut tej spółki:
- a) **powinny być zamieszczane na korporacyjnej stronie internetowej.**
 - b) nie powinny być zamieszczane na korporacyjnej stronie internetowej.
 - c) powinny być dostępne do wglądu w siedzibie Sądu Rejonowego w Warszawie.
25. W spółce notowanej na GPW, stosującej zasady dobrych praktyk, za wdrożenie i utrzymanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem odpowiadają:
- a) rada nadzorcza.
 - b) komitet rewizyjna.
 - c) **zarząd.**

Zadania sytuacyjne**Zadanie 1***Założenia:*

Maria Kowalska po ukończeniu wyższej szkoły pielęgniarskiej postanowiła założyć własną firmę, która zajmowałaby się świadczeniem usług opiekuńczych dla osób starszych. Problemy medyczne, z jakimi mogłaby się spotkać, nie były dla niej żadnym problemem, natomiast zaplanowanie pożądanego efektu pracy oraz wycena kosztów świadczonych usług a także kontrola pracy zatrudnionych pielęgniarek, były dla niej dużym wyzwaniem. W tego typu pracy nie chodzi przecież wyłącznie o korzyści finansowe związane z liczbą godzin oraz stawką za godzinę, ale i o dobrostan podopiecznych związany z ich chęcią dalszego korzystania z opieki. Ponadto, oprócz kosztów materialnych związanych z realizacją usług należy się liczyć z kosztami moralnymi.

Maria byłaby zadowolona, gdyby udało jej się połączyć cele medyczne z celami finansowymi.

Dyspozycje wraz z rozwiązaniem:

1. Jaki wskaźnik pozwoliłby na ocenę *zgodności rezultatu z zamierzonym celem*:
 - a) Ekonomiczność
 - b) **Skuteczność**
 - c) Korzystność
2. Jaki wskaźnik pozwoliłby na ocenę *różnicy pomiędzy wynikiem użytecznego działania a poniesionymi nakładami*:
 - a) Ekonomiczność
 - b) Skuteczność
 - c) **Korzystność**
3. Jaki wskaźnik pozwoliłby na ocenę *użytecznego wyniku działania w stosunku do poniesionych nakładów*:
 - a) **Ekonomiczność**
 - b) Skuteczność
 - c) Korzystność
4. Skuteczność i efektywność kontroli powinny zapewnić wbudowane cechy systemu kontroli wewnętrznej ale także zewnętrzne czynniki sytuacyjne. Proszę zakreślić, które z poniżej wymienionych czynników mają znaczenie podstawowe a które sytuacyjne.

Cechy systemu kontroli	podstawowe	sytuacyjne
Realność	P +	s
Koordinacja z innymi funkcjami zarządzania	P +	s
Normatywność i operacyjność	P +	s
Kultura organizacyjna	p	S +
Znaczenie danej czynności	p	S +
Jasne i wiarygodne przekazywanie informacji kontrolnych	P +	s
Akceptacja przez wszystkich członków organizacji	P +	s

Zadanie 2*Założenia:*

Jesteś kontrolerem wewnętrznym w SAKS sp. z o.o. (dalej również „Spółka”), która jest producentem urządzeń sanitarnych i funkcjonuje od wielu lat. W 2019 r. podjęto decyzję, że w związku z możliwością wejścia Spółki w skład międzynarodowej grupy kapitałowej, zmianie ulegnie jej rok obrotowy. Do tej pory rokiem obrotowym był okres od 1 kwietnia danego roku do 31 marca kolejnego roku. W myśl podjętej w 2019r. decyzji, pierwszym po zmianie rokiem obrotowym ma być okres 1 kwietnia-31 grudnia 2020 r., a dalej lata obrotowe mają się pokrywać z latami kalendarzowymi.

Spółka, ze względu na zagranicznego właściciela, prowadzi księgi rachunkowe w języku angielskim, jednak wszyscy zatrudnieni pracownicy posługują się tym językiem.

Księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: dziennik, księgę główną, księgi pomocnicze, zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej (sporządzane przez Spółkę na koniec każdego półrocza) oraz sald kont ksiąg pomocniczych, oraz wykaz składników aktywów i pasywów. Okresem sprawozdawczym jest miesiąc.

Na koniec każdego roku obrotowego Spółka przeprowadza inwentaryzację m.in. aktywów pieniężnych, zapasów materiałów oraz produktów gotowych, jednak nieruchomości zaliczane do środków trwałych inwentaryzuje się nie rzadziej niż raz na 3 lata.

Wśród aktywów i pasywów, które Spółka wycenia na dzień bilansowy, są m.in.:

- środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne – wyceniane według cen nabycia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- należności z tytułu dostaw i usług – wyceniane w wartości nominalnej,
- kapitały własne – wyceniane w wartości nominalnej,
- rezerwy – wyceniane w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości.

Spółka dokonuje odpisów amortyzacyjnych umorzeniowych od swoich środków trwałych drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym dany środek zostaje przyjęty do użytkowania, a jej zakończenie – z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową środka trwałego (lub przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego). Ze względu jednak na szybsze niż planowane zużycie samochodów służbowych, użytkowanych przez przedstawicieli handlowych, w 2019 r. Spółka postanowiła, że wraz z początkiem kolejnego roku obrotowego skróceniu ulegnie okres ich amortyzacji, a metodę liniową zastąpi metoda degresywna.

Dyspozycje:

W kolumnie 2 w tabeli poniżej wskaż zauważone przez Ciebie nieprawidłowości w funkcjonowaniu Spółki. Każdorazowo uzasadnij na czym polega zauważona nieprawidłowość i zaproponuj sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Zauważone nieprawidłowości w funkcjonowaniu Spółki, uzasadnienie oraz sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa
1	2
1.	<p><u>Nieprawidłowość:</u> Zmiana roku obrotowego z okresu od 1 kwietnia danego roku do 31 marca kolejnego roku na okres 1 kwietnia - 31 grudnia 2020 r.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> W przypadku zmiany roku obrotowego pierwszy po zmianie rok obrotowy powinien być dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy.</p> <p><u>Sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa:</u> Pierwszym po zmianie rokiem obrotowym – przy założeniu, że dalsze lata obrotowe mają pokrywać się z kalendarzowymi – powinien być okres 1 kwietnia 2020 r. - 31 grudnia 2021 r.</p>

Ekonomia i kontrola wewnętrzna

2.	<p><u>Nieprawidłowość:</u> Spółka, ze względu na zagranicznego właściciela, prowadzi księgi rachunkowe w języku angielskim.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Księgi rachunkowe prowadzi się w języku polskim.</p> <p><u>Sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa:</u> Spółka powinna prowadzić księgi rachunkowe w języku polskim (i – ewentualnie, ze względu na narodowość właściciela – równoległe w języku angielskim). Fakt, iż wszyscy zatrudnieni pracownicy posługują się językiem angielskim, jest tutaj bez znaczenia.</p>
3.	<p><u>Nieprawidłowość:</u> Zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej jest sporządzane przez Spółkę na koniec każdego półrocza.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald.</p> <p><u>Sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa:</u> Spółka powinna sporządzać – na podstawie zapisów na kontach księgi głównej – zestawienie obrotów i sald nie rzadziej niż na koniec każdego miesiąca.</p>
4.	<p><u>Nieprawidłowość:</u> Wśród aktywów, które Spółka wycenia na dzień bilansowy, są m.in. należności z tytułu dostaw i usług – wyceniane w wartości nominalnej.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Należności z tytułu dostaw i usług wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności.</p> <p><u>Sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa:</u> Spółka powinna wyceniać należności z tytułu dostaw i usług w kwocie wymagającej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności.</p>
5.	<p><u>Nieprawidłowość:</u> Ze względu na szybsze niż planowane zużycie samochodów służbowych, użytkowanych przez przedstawicieli handlowych, w 2019 r. Spółka postanowiła, że wraz z początkiem kolejnego roku obrotowego skróceniu ulegnie okres ich amortyzacji, a metodę liniową zastąpi metoda degresywna.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Na dzień przyjęcia środka trwałego do użytkowania należy ustalić okres lub stawkę i metodę jego amortyzacji. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacji środków trwałych powinna być przez jednostkę okresowo weryfikowana, powodując odpowiednią korektę dokonywanych w następnych latach obrotowych odpisów amortyzacyjnych. Nie ma możliwości zmiany w trakcie amortyzacji raz przyjętej metody.</p> <p><u>Sposób działania zgodny z obowiązującymi przepisami prawa:</u> Spółka, ze względu na szybsze niż planowane zużycie samochodów służbowych, użytkowanych przez przedstawicieli handlowych, nie może zmienić raz przyjętej metody amortyzacji – w tym przypadku liniowej – na degresywną. Spółka musi kontynuować amortyzację przy użyciu metody liniowej, natomiast powinna odpowiednio skorygować okres i stawkę amortyzacji.</p>

Zadanie 3

Założenia:

Poniżej przedstawiono opisy szczególnych form kontroli, tj. inspekcji, lustracji oraz wizytacji.

Dyspozycje:

Proszę w kolumnie 3 w tabeli zamieszczonej w rozwiązaniu zadania wskazać szczególną formę kontroli, do której odnosi się dany opis, podkreślając właściwy wyraz. Podaj także przykład wskazanej kontroli.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Opis	Szczególna forma kontroli
1	2	3
1.	Przedmiotem jej ocen jest nie tyle zachowanie się (działanie) podmiotu kontrolowanego, ile stan rzeczywisty badanego przedmiotu. Terminu tego używa się, co do zasady, w spółdzielczości.	Inspekcja – lustracja – wizytacja <i>Przykład takiej kontroli:</i> Np. lustracja w banku spółdzielczym, lustracja w spółdzielni mieszkaniowej itp.
2.	Jest kontrolą wykonywaną w drodze bezpośredniej obserwacji zachowania się podmiotu kontrolowanego czy przebiegu albo efektów jego działania. Jest ona stosowana w dość prostych sytuacjach, niewymagających skomplikowanych narzędzi kontrolnych.	Inspekcja – lustracja - wizytacja <i>Przykład takiej kontroli:</i> Np. inspekcja przez przełożonego przestrzegania zasad bezpieczeństwa pracy, inspekcja czynności inwentaryzacyjnych w magazynie itp.
3.	Jest kontrolą zmierzającą do oceny kontrolowanej jednostki przez bezpośredni wgląd w jej działanie, w całość lub określoną część tego działania. Ma doprowadzić do sformułowania ogólnej i szerszej oceny realizacji przez jednostkę nałożonych przez nią zadań.	Inspekcja – lustracja - wizytacja <i>Przykład takiej kontroli:</i> Np. wizytacja działalności firmy produkcyjnej pod względem zgodności z warunkami określonymi w zawartej umowie o współpracy, wizytacja w sądzie okręgowym itp.

Zadanie 4

Założenia:

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych jednostka stosuje wielomodułowy system finansowo – księgowy FK DELTA. Konta bilansowe i pozabilansowe są stosowane zgodnie z indywidualnym planem kont opracowanym przez Delta Sp. z o.o.

Przeprowadzona przez głównego księgowego kontrola odpowiedniej zgodności sum wynikających z urzędów księgowych, tworzonych automatycznie przez system, wykazała **istotne różnice** pomiędzy obrotami dziennika i wynikającymi z zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej za rok obrotowy obrotami ustalonymi narastająco od początku roku obrotowego.

Dyspozycje:

Proszę sformułować dwie czynności kontroli wewnętrznej, które musi przeprowadzić główny księgowy, aby wyeliminować ryzyko, że stwierdzone różnice są skutkiem nieprawidłowości zapisów księgowych i spowodują zniekształcenia sprawozdania finansowego.

Rozwiązanie wzorcowe:

Główny księgowy musi sprawdzić, czy:

- 1) obroty narastające za rok obrotowy, wynikające z zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej, po wyeliminowaniu z nich sald na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, są zgodne z obrotami wynikającymi z dziennika, bowiem dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń w danym okresie – roku obrotowym (dane za okres) –więc obroty te główny księgowy musi doprowadzić do odpowiedniej zgodności.
- 2) obroty narastające od początku roku obrotowego, wynikające z zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej uwzględniają obroty na kontach pozabilansowych, a obroty dziennika ustalono bez kont pozabilansowych– więc obroty te główny księgowy musi doprowadzić do odpowiedniej zgodności
- 3) obroty narastające wynikające z zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej nie uwzględniają obrotów na kontach pozabilansowych, a obroty dziennika ustalono wraz z kontami pozabilansowymi– więc obroty te główny księgowy musi doprowadzić do porównywalności.